

Een zegen voor de achterste bank!

Als Paulus te Efeze op huisbezoek gaat, doet hij een ontvullende en teleurstellende ontdekking (Hand. 19:1-7). Hij vindt toch eenige discipelen, die op hem een wonderlijken indruk maken.

Mensen — denkt hij — wat zijn jullie eigenlijk voor een stelletje?

Op zijn vraag of zij den Heiligen Geest hebben ontvangen, komt het verbijsterende antwoord: Wij hebben nooit van den Heiligen Geest gehoord. Misschien mag de zin van dit antwoord verzacht worden tot deze: wij weten niet dat de Heilige Geest reeds uitgestort is. Misschien, ik ben daar zoo zeker niet van... In elk geval moet Paulus het gevoel gehad hebben of hij een slag tegen het hoofd kreeg! En hij had zoo'n goed dogmatisch hoofd! Niets geen man — zouden wij zeggen — om zending te zijn of evangelisatie-fochten te ondernemen.

Professor Paulus! dat zou ons beter in de ooren klinken, tot die zendingstoeven kon dan veel beter een volksman uitgaan. Maar de Heilige Geest wist wat Hij deed, toen Hij sprak: Zondert Mij Paulus af! Daar zijn ook nu predikanten van wie de Gemeente zegt: hij gaat veel te diep (moeten wij ons Zondags ook nog inspannen?) en die de genade ontvangen, onwetende zielen tot Christus te leiden. Paulus heeft het niet beneden zich gedacht, deze leerlingen uit de laagste klas van Christus' school (Matthew Henry) te onderwijzen in het A B C des geloofs.

Hij zegt niet geërgerd: dat zijn geen discipelen! Wie heeft ze toegelaten? Prachtig werk van mijn collega Apollos! Nu zitten wij met dat stelletje opgescheept! Neen, Paulus wist wat een kerk was, dat weten wij haast niet meer. Ik had eens jarenlang een catechisante in de christelijke waarheid onderwezen. Bij de repetitie formuleerde ik den inhoud van Zondag 2 ongeveer aldus: Hoe denkt een christen over zichzelf? Ondeugend kwam het antwoord: Hij denkt over zichzelf dat hij buitengewoon goed is! Ai mij, daar is wel iets van waar! Doch Paulus heeft deze onwetende menschen, dit zelfkantje van Efeze's kerk, liefdevol onderwezen in de rechte wegen des Heeren. En God heeft de prediking van Zijn evangelie gekroond met de uitstorting Zijns Geestes, nu wisten zij dat er een Heilige Geest was!

Mijn Broeder, die het ambt ontvangen hebt in Christus' duurgekochte kerk, gij stuit op de catechisatie, bij het huisbezoek, ook telkens op een oukonde, die uw hart met schrik slaat.

Wij roemen in de zegeningen des Heeren over ons kerkelijk leven. Dat mogen wij, dat is goed! Wij hakken ook weleens een beetje op, een beetje boel! Dat is niet goed, dat mogen wij niet! Als ge in de Gemeente komt, dan zucht gij soms diep: Is dit de kerk, die wij de meest zuivere noemen? Als gij uw verantwoordelijkheid een beetje verstaat, dan ligt gij weleens halve nachten slapeloos, gij klaagt: Heere, welk een onmogelijke vertooning maakt Uw Kerk in deze wereld, hoe zwaar is het Uw ambtsdrager te zijn! Mijn Broeder, gooi dan de Kerk niet weg en zwijg het Verbond niet dood. Hebt Gij dan vergeten dat er een Heilige Geest is? Dacht gij dat uw ongelooft gekroond zou worden, denkt gij dat uw pessimisme de Kerk zal redden en de zielen zal helpen? Hef moedig en getrouw het Woord Gods op over die onwetende zielen, hoed de lammerkens van Christus' kerk. En God de Heere zal de prediking van het evangelie kronen met een rijke bedeeling Zijns Geestes.

Als de Heilige Geest krachtig gaat werken, dan is er een zegen over de achterste bank op de gaanderij, een genade over de kleinen, die een toevlucht gezocht hebben bij den Heiland. Dan is er een zegen over de studeerkamers en de kansels, maar ook over het catechisatielokaal, waar de blagen en de bakvischjes hun vragen opdreunen. Dan zullen wij den broeder niet voorbijlopen met het gemompel: een mooi lid! Maar dan zullen onze harten opengaan voor den Heere en voor elkander.

Trooster! Zalver! Gij zult komen
Op 't gebed, door U verwekt...

N. B.

perspolemieken, waarover klachten bij haar werden ingebracht, welke gegrondheid zij bleef erkennen moest.

Reeds op de generale synode van Amsterdam, in 1936 gehouden, werd, blijkens de acta, art. 151, over deze zaak gehandeld. De synode liet toen haar waarschuwende stem hooren, en „drong er bij allen die meenden polemieken te moeten voeren, of anderszins de gemeente in de pers voor te lichten, in den naam van Hem, die ons zoo uitnemend heeft liefgehad en zich tot in den dood heeft vernederd, op aan, dat zij in hun schrijven zoozeer de broederlijke liefde zouden laten nitschijnen, dat niemand daaraan met reden kon twifelen; voorts, dat zij in al hun perswerk blikken zouden geven van biddend onderzoek en grondige studie, met name ook van het verleden, en de waarheid boven alles dienende, in alles de geboden bescheidenheid, teederheid, voorlichtigheid en zelfbeheersching zouden betrachten”.

Nu er over deze aangelegenheid opnieuw klachten bij de

zoo spoedig mogelijk saam te komen, kon opmerken, dat aan dit verzoek reeds was voldaan: nauwelijks waren de voor deze zittingen vereischte rapporten gereed, of de synode kwam samen. Zelfs de verwikkelingen op internationaal gebied hebben niet tot uitstel geleid.

Overigens bleek al spoedig, dat de zware druk, die op ons leven ligt, ook in de vergadering zich liet gelden. Een onderwerp, dat van de evacuatie in oorlogstijd, en van de daartoe vereischte kerkelijke bemoeiingen, moest in studie genomen worden. Ook was er een ministeriële schrijven ter tafel, gezonden aan de plaatselijke kerkeraden, nopens voorziening in de behoefte aan geestelijke verzorging ingeval van luchtaanvallen. Opwekkend is een en ander niet, maar — er is nog pas gebeden, ook om vertrouwen.

Van oorlogsgevaar tot de veldpredikers is maar één stap. Een brief van één dezer broeders werd aanleiding voor de opmerking, dat hun kerkrechtelijke positie zeer onzeker is. Een erkenning, die wel wat laat komt. Gevallen zijn bekend van een regeling hunner positie zoowel naar art. 12, als naar art. 13, als ook naar art. 14 der Kerkenordening. Een puzzel voor onze specialiteiten in het kerkrecht. Vele andere vragen komen trouwens op: stel, dat een veldprediker zou sneuvelen, of in den krijgsdienst voor den gewonen ambtelijken dienst ongeschikt zou worden, hoe moet dan de emeritaats-, de pensioenregeling etc. zijn? De vragen zullen onder de oogen worden gezien.

Oorlogstoestanden, nogmaals werden we er aan herinnerd, toen de moeilijkheden van de Gereformeerde Kerk van Londen ter sprake kwamen. Geregelde doops- en avondmaalsbediening bleek gedurende eenigen tijd niet te kunnen worden verzekerd; de consulent woonde immers in Nederland, en kan niet steeds een visum krijgen in den oorlogstijd. Wat nu? zoo luidde de vraag der classis Den Haag, waartoe de kerk behoort, wier dienaar Londen's consulent is. Er zijn verscheiden mogelijkheden: men kon b.v. tijdelijk den doop en het avondmaal aanvragen bij de Presbyteriaansche kerk te Londen, die misschien nog het dichtst bij ons staat; of ook — men kon een predikant dier kerk uitnoodigen voor de bediening van doop en avondmaal, incidenteel, tijdens den bestaanden nootdoodstand, in de bijeenkomst der Gereformeerde Kerk hulpdienst te verleenen onder de auspiciën van den gereformeerden kerkeraad; of ook — men kon met vermindering van dezen of dergelijken uitweg tijdelijk een ouderling machtigen tot bediening der sacramenten. Welke van deze mogelijkheden de beste zou zijn? De hoogleraren in het kerkrecht zouden er eens over nadenken. Opgemerkt werd, dat inviatie van een presbyteriaansche predikant, of het vragen van onderdak bij de presbyteriaansche gemeente den schijn kon wekken, alsof de institueering zelve van de Gereformeerde Kerk in Londen op ietwat losse gronden ware geschied. Men heeft zich n.l. op het standpunt geplaatst, dat geen der in Londen aanwezige instituten in confessioneel opzicht zoo dicht bij ons stond, dat aansluiting bij zulk een reeds aanwezig instituut geoorloofd kon schijnen.

Ook hierover zal nog nader worden gernaadpleegd.

Tucht over doopleden.

Hoe te handelen met ontrouwe doopleden?

Twee moeilijkheden met name rezen bij de discussie. De eerste was deze: loopen we niet gevaar, te veel te regelen? Een vrij gedetailleerde regeling is voorgesteld, — maar is het niet beter als de synode zich beperkt tot de algemeene beginselen en voorts bewegingsruimte laat voor de kerkeraden?

De tweede is deze: in hoeverre moet en kan de kerkeraad nog ambtelijk zich bemoeien met doopleden, die te kennen gegeven hebben, zich aan de gemeenschap der kerk te onttrekken?

Ook deze aangelegenheid zal nog nader onder de oogen worden gezien.

Organisaties.

Bijzondere belangstelling blijkt in de kerken te bestaan voor het vraagstuk der verhouding tusschen de kerk en allerlei organisatie, met name op sociaal terrein.

Met name op sociaal terrein, zeggen we, want ieder verstaat, dat de organisaties op allerlei gebied in de moeilijkheden betrokken zijn.

Rapporteur over deze — voor afdoening verschoven — aangelegenheid was prof. Dijk.

De rapporteur gaf in korte trekken de jongste geschiedenis van de behandeling van dit onderwerp ter synode weer. Aan de synode was verzoekt de beslissing van 1920 (Leeuwarden) nog eens nader te verduidelijken, vooral op dit punt: of behalve „werknemers” ook „werkgevers” tot christelijke organisatie geroepen zijn. Reeds was in de voorafgaande zittingen reeds der synode over deze aangelegenheid gedebatteerd; en het schijnt, dat niet overal begrepen is wat de positie over en weer was. Door den rapporteur werd de verzekering gegeven, dat onder degenen, die in eerste instantie aan het debat hadden deelgenomen, geen meningsverschil was met betrekking tot de principiële vraag van recht en noodzaak van christelijke organisatie. Evenmin — aldus de rapporteur — werd er door iemand betwijfeld, of niet middenstanders, boeren, tuinders, e.d. evenzeer als arbeiders een roeping hadden met betrekking tot de christelijke organisatie of het christelijk opzetten van het organisatieleven, ik weet niet precies wat de bedoeling is. Eveneens werd algemeen gevoeld, dat er in ons volksleven verschillende mogelijkheden van samenwerking voor behartiging van technische, culturele, economi-

sche, repraesentatieve belangen e.d., verbanden, die nimmer op zij gezet konden worden. En evenmin, zoo verklaarde de rapporteur, was er eenig gebrek aan waardeerling van de christelijk-sociale organisatie e.d. in het spel. Over zulke kwesties liep volgens den rapporteur de strijd niet.

Het liep er maar over of en in hoeverre en hoe de kerken zich met deze aangelegenheden kunnen inlaten. De neutrale vereenigingen zijn niet op één lijn te plaatsen. Er zijn organisaties ter behartiging van technische, economische, culturele belangen, die met principiële problemen geenerlei aanraking hebben, en andere, bij wie rechtstreeks beginselvragen aan de orde komen. In het eerste geval nu is samenwerking mogelijk, tenzij de „neutrale” organisatie tegen Gods Woord handelt.

Nu heeft de commissie, namens welke prof. Dijk rapporteerde, gestreefd naar een voorstel, dat als compromis bedoeld is (het woord is meer dan éénmaal gebruikt), waarin dus de onderscheiden stroomingen zich alle zonder onderscheid zouden kunnen vinden. Zodoende was men tot conclusies gekomen, die algemeen gesteld waren, conclusies, die op principiële terrein bleven staan, die de kerk op eigen terrein lieten blijven en haar niet er toe verleidden, over te stappen op het sociale terrein. Zoo was men gekomen tot volgende conclusies (ik geef den tekst, zooals hij, door kleine wijziging, tenslotte aanvaard is):

De Generale Synode van de Gereformeerde Kerken besluit op de vragen van de broeders A. de Lange en A. Vingerling te Goes, en de broeders A. Stapelkamp e.s. uit te spreken:

I. dat elk lid van een der Gereformeerde Kerken geroepen is om niet alleen in zijn persoonlijk leven, maar ook in het leven der organisatie met name van die op sociaal terrein, de beginselen van het Woord Gods te belijden en daarnaar te leven;

II. dat derhalve hij (zij) niet mag behooren tot welke organisatie ook, die door haar beginsel of praktijk in strijd komt met hetgeen de Heilige Schrift duidelijk leert en gebiedt;

III. dat de Synode aan de eischen voor de ambtsdragers, zooals deze in het Nieuwe Testament gegeven zijn, geen nieuwe wenscht toe te voegen.

Over deze conclusies is nog een tijdlang gedebatteerd. Mij persoonlijk konden ze niet bijzonder bekoren, en bij zijn antwoord liet de rapporteur uitkomen persoonlijk op hetzelfde standpunt te staan. Ze dragen duidelijk het karakter van een compromis. Hadden we wat meer tijd gehad, of genomen, dan zou misschien over een en ander nog nader te spreken zijn geweest. Persoonlijk meen ik, dat de conclusies, ofschoon ze natuurlijk algemeen gesteld moeten blijven, het onderscheid naar voren moesten brengen tusschen tweeërlei organisaties:

a. zulke, waar principiële kwesties rechtstreeks aan de orde komen;

b. andere, die ter bereiking van haar speciale doel een principiële grondslag niet behoeven.

In het eerste geval is christelijke organisatie noodzakelijk, in het tweede zou ze zelfs verboden kunnen zijn. Wij mogen geen scheiding vermijden, die God ons vanwege de zonde der ongeloovigen oplegt, doch ook geen samengang met anderen verstoren, als God dat samengaan ons oplegt, vanwege de verbondenheid der menschen in hun levensverbanden.

Hoe in bepaalde gevallen telkens weer zal te beslissen zijn, is natuurlijk niet aan te geven in een kerkelijke uitspraak.

Overigens is hetgeen besloten is toch van waarde. In de groote principiële vraag is de elsch der gehoorzaamheid gesteld; zal daarmee gerekend worden, dan zal ook voor „werknemers”, boeren, tuinders, etc., veler positie nader onder de oogen dienen gezien te worden.

Herderlijk schrijven.

Men herinnert zich hoe in de eerste reeks van zittingen der synode over de perspolemieken gesproken is. Een breed debat is toen gelukkig voortkomen, op voorstel van prof. Ridderbos, die opmerkte, dat met hetgeen toen werd voorgesteld, allen het eens konden zijn, maar dat, als men tot concrete details zou komen in een breed opgezet debat, allicht verschil van meening openbaar zou komen, dat minder aangename discussies zou opleveren, met gevaar van nieuw misverstand. We hebben destijds onze ingenomenheid daarmee betuigd. Een debat over allerlei concrete gevallen zou toch niet tot beslissingen kunnen leiden; en verwijten in een algemeen debat, zonder dat men tot solutie komen kan, maken de moeilijkheden en de afstanden alleen maar grooter.

Nu restte nog, volgens besluit der toenmalige vergadering, de vaststelling van een „herderlijk schrijven”, dat van de synode zou uitgaan, en waarvan de tekst door het moderamen zou worden vastgesteld. Het moderamen heeft gemeend, zijn ontwerp van den tekst aan het oordeel der synode te moeten onderwerpen. Daartoe werd het in de vergadering voorgelezen door den assessor. Het luidt aldus:

De generale synode van Sneek aan de gereformeerde kerken.

De generale synode van de gereformeerde kerken, te Sneek samengekomen in voortgezette vergadering op 15 April 1940 en volgende dagen, richt zich tot de gereformeerde kerken in Nederland enz. om haar met grooten ernst op te wekken tot bestrijding van een kwaad, dat ons kerkelijk leven in niet geringe mate schaadt, en, wanneer het ongehinderd voort zou werken, de broederlijke liefde zou krenken, de eenheid onder de zonen en dochteren van hetzelfde huis verstoren en den zegen van ons weten zou.

De synode doet daarmede op het euvel der onbroederlijke

u het ge-
ijn kracht
En daar
t alleen
zullen het
zorgt voor
leven van

aan dezen
en te vol-
n met de
e van Zijn
r geboren
ts zal be-
genis ver-
u wie dat
nde liefde
voor dood
der disci-
erbaasd te
i dat alles
kerk. Zoo
zien. De
straks de
an hebben.
stus Jezus.
ra el „om
krijks zijn
er, en ook

ee Jezus
en, dat gij
hebt. Gij
n gekomen
i hebt hun
or hen ge-
hemel en
Zij waren
kerk, door

ld, dat Hij
ische roem
t: „U loof-
urde”. Hij
n pre-
orgen, tot-

v. d. B.

VEN

NODE.

wone copie.

k in voort-

Al vreezen

en kwesties,

— er zijn

n raken —

rukken van

nte. In ver-

ie ook voor

hopen den

en diversen.

welgekozen

it in de al-

haar voor-

ls Schouten

d gezongen:

m' voor uw

le mutaties.

is, die in de

ig zijn, had-

leren. Even-

gadering in

a afgegeven.

et meer van.

indacht.

de synodale

ier synodale

vergoedingen

een aardig

om synodelid

omines e.d.

— 't was in

eken duurde

heel tracte-

keek, en al

leuke spre-

n, maar we

odale finan-

er drukwerk,

wonder nu,

ancien extra

ijn de zittin-

g, maar ook

itengewonen

en zeer veel

on moeilijk;

wingen door

et. Vandaar,

erzoeken om

a Soemba —